

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ МЕРА И РАДОВА
НА СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА НА ТЕРИТОРИЈИ
ОПШТИНЕ ПАРАЋИН У 2025. ГОДИНИ**

фебруар 2025. године

САДРЖАЈ:

УВОД

- 1. МЕРЕ И РАДОВИ НА ОДРЖАВАЊУ, САНАЦИЈИ И РЕКОНСТРУКЦИЈИ ВОДНИХ ОБЈЕКТА**
- 2. РУКОВОЂЕЊЕ ОДБРАНОМ ОД ПОПЛАВА НА ВОДОТОЦИМА II РЕДА**
- 3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДЛОГА МЕРА И АКТИВНОСТИ НА СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА**
- 4. ОРГАНИЗАЦИЈА ОДБРАНЕ ОД ПОПЛАВА**
- 5. МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА**
- 6. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ УЧЕСНИКА И ПРОЦЕНА ШТЕТЕ ОД ШТЕТНОГ ДЕЈСТВА ВОДА II РЕДА**

Скупштина општине Параћин на седници одржаној 2025. године, на основу члана 45, члана 62. и 63. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 54/96, 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18 – др.закон), Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама ("Сл. гласник РС" бр. 87/2018) и члана 40. Статута општине Параћин ("Службени лист општине Параћин", бр. 22/2018, 4/2019 и 21/24), донела је:

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ МЕРА И РАДОВА НА СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ПАРАЋИН У 2025. ГОДИНИ

Увод

Важећим Законом о водама („Службени гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон) и Одлуком о утврђивању пописа вода I реда („Службени гласник РС“, број 83/2010) на територији општине Параћин, дефинисани су водотоци I реда који припадају сливу реке Велике Мораве, док су сви остали водотоци класификовани као водотоци II реда. Чланом 23. Закона о водама дефинисано је да водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава на водама II реда, објектима за заштиту од ерозија и бујица који су у јавној својини, управља, брине се о њиховом наменском коришћењу, одржавању и чувању јединица локалне самоуправе на чијој се територији објект налази.

Хидрографску мрежу општине чине реке: **Велика Морава, Црница и Јовановачка река**, које спадају у **реке I реда** и **реке Грза и Суvara** са потоцима који се уливају у Црницу, или се разливају ка алувијалној равни Велике Мораве и **спадају у водотоке II реда**.

Годишњи програм мера и радова за смањење ризика од поплава на водотокима II реда на територији општине Параћин доноси се у складу са Законом о водама и саставни је део Оперативног плана одбране од поплава за водотоке II реда општине Параћин за 2025.год.

Водотоци II реда на територији општине Параћин су реке Грза и Суvara и потоци: Бачијски поток, Бурдељски, Плански, Слатински, Забрегачки, Стубички, Савов, Планско – Крежбиначки, Текијски, Мириловачки, Лекин поток, Сикирички, Сињивирски 1 и 2, Цигански, Дубоки, Плитки, Вински, Бугарски, Црквени, Рашевачки, Својновачки поток, Топлик и Честобродица.

Овим програмом утврђују се мере и радови који ће се предузети у 2025. години, у циљу смањења ризика од поплава. За предвиђене мере и радове, потребна средства могу да се обезбеде из различитих извора:

1. Буџета општине Параћин
2. Буџета Републике Србије
3. Донација страних агенција
4. Донација Невладиних организација и
5. Других извора у складу са Законом

Годишњи програм мера и радова на смањењу ризика од поплава садржи:

1. Мере и радове на одржавању, санацији и реконструкцији водних објеката
2. Одржавање водотокова
3. Организацију одбране од поплава
4. План комуникације учесника у одбрани од поплава

1. МЕРЕ И РАДОВИ НА ОДРЖАВАЊУ, САНАЦИЈИ И РЕКОНСТРУКЦИЈИ ВОДНИХ ОБЈЕКТА

Одбрану од поплава од унутрашњих вода на подручју општине Параћин спроводи надлежно јавно водопривредно предузеће, у складу са Оперативним планом за одбрану од поплава од унутрашњих вода. Подручје општине Параћин припада **водном подручју "МОРАВА", ЈВП "СРБИЈАВОДЕ" ВПЦ "МОРАВА", Трг краља Александра бр. 2, Ниш, мелиорационом подручју "Велика Морава", Хидромелиорациони систем ХМС – ВМ 6.2., водној јединици "Велика Морава – Ћуприја, Параћин", на деоницама М.7.1. и М.7.2.**

Водно подручје "Морава"

Водна јединица	"ВЕЛИКА МОРАВА – ЋУПРИЈА ПАРАЋИН"
Воде I реда:	Велика Морава, Раваница, Црница, Јовановачка, Јужна Морава
Сектор – деонице:	М.6.- М.6.2. објекат М.6.2.9.; М.7.-М.7.1., М.7.2. и М.8.- М.8.1.објекат М.8.1.1.
Дужина објеката:	99,58 км
Бране:	-

М.7.1.	Велика Морава, Раваница, Црница	1. Леви насип уз Велику Мораву између друмског и железничког моста код Ћуприје 4,40 км	В	Велика Морава:Ћуприја (Р); л, и; "0" 112.49	"Јовац"	
		2. Леви насип уз Велику Мораву од железничког моста до села Трешњевица 5,70 км	ВВ	700 (21.02.1963)	"Трешњевица"	
			РО	400 116.49	Затворена касета 10,10 км ПАРАЋИН	
	Велика Морава од Ћуприје до Црнице 38,31км	3. Десни насип уз Велику Мораву, потез Крајић код Ћуприје, 2,65 км	ВО	* ниво у ножици насипа	"Ћуприја – Крајић – Бизетић"	
		4. Десни насип уз Раваницу од ушћа у Велику Мораву, 1,63 км*	МВ	470 117.19	Затворена касета 4,28 км ЋУПРИЈА	
		5. Леви насип уз Раваницу, 1,63 км*		*ниво на 1.00м испод круне насипа уз даљи пораст Qs% = 2440 m ³ /s	"Ћуприја"	
		6. Десни насип уз Велику Мораву кроз Ћуприју до железничког моста 4,70 км			Затворена касета 6,33 км ЋУПРИЈА	

		<p>7. Десни насип уз Велику Мораву од железничког моста до ушћа Црнице, 7,50 км</p> <p>8. Десни насип уз Црницу од ушћа у Велику Мораву до фабрике штофова у Параћину, 4.30 км*</p> <p>9. Десна обала регулисаног корита Црнице кроз Параћин, 4.30 км.</p> <p>10. Десни насип уз Црницу у зони ауто пута, 1.50 км*</p>			<p>"Параћин" Затворена касета 17.60 км ПАРАЋИН</p>	
М.7.2.	<p>Велика Морава, Црница, Јовановачка река Јужна Морава</p> <p>Десна обала Велике Мораве од Црнице до састава Јужне и Западне Мораве</p> <p>57.21 км</p>	<p>1. Десни насип уз Велику Мораву од ушћа Црнице до ушћа Сикиричког потока, 8.80 км са ** десним насипом уз Сикирички поток 3.50 км*, укупно 12.30 км</p> <p>2. Леви насип уз Црницу од ушћа у Велику Мораву до фабрике штофова у Параћину, 4.30 км*</p> <p>3. Лева обала регулисаног корита Црнице кроз Параћин, 4.30 км</p> <p>4. Леви насип уз Црницу у зони ауто пута 1.50 км*</p>	<p>В</p> <p>ВВ</p> <p>РО</p> <p>ВО</p>	<p>Велика Морава: Варварин (Р); л, д, и; "0" 126.13 560 (14.05.1965.)</p> <p>400 130.12 * ниво у ножици насипа</p> <p>500 131.12 * ниво на 1.00м испод круне насипа уз даљи пораст</p> <p>Q2%= 2530 m³/s</p>	<p>"Доње Видово" Затворена касета 22.40 км ПАРАЋИН</p>	
		<p>5. Десни насип уз Велику Мораву од ушћа Сикиричког потока до ушћа Јовановачке реке, 4.00 км са ** левим насипом уз Сикирички поток, 3.50 км, укупно 7.50 км</p> <p>6. Десни насип уз Јовановачку реку од ушћа у Велику Мораву до железничког моста, 5.80 км*</p>	<p>МВ</p> <p>В</p> <p>ВВ</p> <p>РО</p>	<p>Велика Морава: Ћуприја (Р); л, и; "0" 112.49</p> <p>700 (21.02.1963.)</p> <p>400 116.49 *ниво у ножици насипа</p> <p>470 117.19 * ниво на 1.00м испод круне насипа уз даљи пораст</p>		
		<p>7. Десни насип уз Велику Мораву од ушћа Јовановачке реке до ушћа Кочанског потока 6,40 км са ** десним насипом уз Кочански поток, 2,50 км, укупно 8,90 км</p> <p>8. Леви насип уз Јовановачку реку од ушћа у Велику Мораву до железничког моста 5,80 км*</p>	<p>ВО</p> <p>МВ</p>	<p>Q5%= 2440 m³/s</p>		
					<p>"Сикирица" Затворена касета 13.30 км ВАРВАРИН</p>	
					<p>"Доњи Катун" Затворена касета 14.70 км ЋИЋЕВАЦ</p>	

						"Ћићевац" Затворена касета 6.81 км ЋИЋЕВАЦ
		<p>9. Десни насип уз Велику Мораву од ушћа Кочанског потока до састава 1,86 км са ** левим насипом уз Кочански поток, 2,50 км, укупно 4,36 км</p> <p>10. Десни насип уз Јужну Мораву од састава до Сталаћа 2,45 км</p>				
Заштитни водни објекти означени са ** који се налазе уз воде II реда, а којима се формира заштитна касета око брањеног подручја, са водним објектима уз воде I реда чине функционалну целину заштите брањеног подручја од поплава од спољних вода I реда						

Основне активности мера и радова на смањењу ризика од поплава на водотоцима II реда на територији општине Параћин, треба усмерити у 2 правца:

1. **Студијско – истражни радови** са израдом пројектне документације за регулисање бујичних водотока, односно изградњу заштитних објеката. Овом документацијом дефинишу се два основна сегмента:
 - документација о водотоку и сливу
 - документација о брањеном подручју

Осим Суваре за коју је урађен пројекат регулације ниједан други бујични водоток на територији града није анализиран у скорије време. Недостатак пројектне документације, као и измене Закона о планирању и изградњи, постојећу документацију стару и више деценија чине невалидном, значајно успорава трајно решавање проблема плављења и на водотоцима I и II реда.

2. **Потребно је урадити анализу водотока**, да би се утврдила потреба за извођењем интервентних и превентивних радова у 2025. години.

Органи ЈЛС и друга правна лица приликом обезбеђења заштите од елементарних непогода и других несрећа, приоритетно спроводе превентивне мере заштите у складу са својим надлежностима. Активност виталних система и континуитет у раду (медицинска служба, заштита од пожара, полиција и др.) су врло битни за све време трајања поплава. У оквиру одбране од поплава морају се благовремено предузети одређене активности на комуналној инфраструктури – електричним и водоводним инсталацијама, како би се елиминисала опасност по људске животе и ублажила материјална штета (одговорни у

виталним органима унапред дефинишу где, ко и када треба да изврши прекид снабдевања и поновно укључење електричне енергије и инсталација).

На територији општине Параћин постоје и други објекти који по својој функцији врше одводњавање (путни канали, дренажне грађевине, повремени бујични токови и др.). Управљач јавних путева је у обавези да гради и одржава објекте који служе за сакупљање, одвођење и преусмеравање површинских и подземних вода ради заштите пута, односно власника парцела који се граниче са путем. Овим објектима сматрају се јаркови (путни канали), риголе, пропусти и други објекти за одвођење воде. Управљач путевима у обавези је да ове радове обавља кроз редовно и периодично одржавање. Велики проблем представља и стварање дивљих депонија у коритима бујичних потока, где становништво баца грађевински отпад (шут), угинулу стоку, посечене гране, траву и сл.

На свим водотоцима II реда на територији Општине Параћин потребно је сваке године планирати чишћење корита и растиња у кориту река, у складу са финансијским средствима и планираним Буџетом општине Параћин за текућу годину. Заштита одбране од поплава, бујица и других нерегулисаних водотока у Месним заједницама врши се преко повереника и заменика повереника МЗ (Председника савета месних заједница).

2. РУКОВОЂЕЊЕ ОДБРАНОМ ОД ПОПЛАВА НА ВОДОТОЦИМА II РЕДА

Општински штаб за ванредне ситуације може да уведе приправност свих надлежних субјеката у циљу предузимања превентивних и оперативних мера заштите становништва и материјалних добара на територији општине Параћин, од снега, снежних наноса, ледених дана, због најаве обилних падавина, града и олујног ветра, а на основу упозорења РХМЗС. На основу добијених информација од Републичког хидрометеоролошког завода о падавинама у сливу и наглوم порасту водостаја, Штаб за ванредне ситуације процењује степен опасности, активира надлежно људство, потребне мере и механизацију, а ако очекивана поплава превазилази одбрамбене капацитете проглашава ванредну ситуацију.

Ванредна одбрана од бујичних поплава се проглашава када изграђени системи за одводњавање и канализациона мрежа нису у могућности да у задовољавајућем року одведу поплавне воде са угроженог подручја, где постоји ризик од угрожавања сигурности грађана и штета на материјалним добрима.

У току редовне одбране од бујичних поплава предузимају се мере осматрања и праћења кретања водостаја и по потреби мере неопходне за спречавање нежељених појава. Током редовне одбране од поплава Штаб обезбеђује свакодневно праћење ситуације од стране комуналне инспекције која обилази терен у периоду од 7,00 до 24,00 часа, а затим обилазак терена и праћење ситуације преузима полицијска станица у периоду од 24,00 до 7,00 часова.

У случају потребе за ангажовањем додатних правних лица за потребе заштите и спасавања, а на препоруку Штаба, овлашћен је председник општине да са ангажованим правним лицима склопи уговор.

Лице задужено за координацију одбране од поплава на територији ЈЛС, је за време одбране од поплава на територији општине дужно да непрекидно размењује информације од значаја за управљање одбраном од поплава са Јавним водопривредним предузећем које је задужено за водотоке I реда.

3. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДЛОГА МЕРА И АКТИВНОСТИ НА СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА

Финансијска средства за покривање трошкова редовне и ванредне одбране од поплава у насељеним местима, одржавање и санацију заштитних водних објеката на водотоковима II реда на територији општине Параћин, финансира и спроводи јединица локалне самоуправе, у складу са Оперативним планом за одбрану од поплава.

За 2025. годину су планирани следећи радови:

- Надзор над изградњом друмског моста у ул. Ђурађа Бранковића – 1.800.000,00 динара
- Поправка и одржавање мостова на водотоцима – издвојено је 5.000.000,00 динара
- Одржавање система за одводњавање путева – планирано 5.000.000,00 динара
- Завршавање радова на каналу "Чукара" у Главици

На свим водотоцима II реда потребно је планирати редовно чишћење корита и растиња у кориту реке, у складу са финансијским средствима планираним Буџетом општине Параћин за текућу годину. Чишћење водотока се врши на критичним тачкама и критичним деоницама које угрожавају становништво и инфраструктуру.

Регулисањем река Црнице и Грзе у селима Извор и Давидовац, елиминисана је опасност сеоских домаћинстава од поплава.

Уколико се прилив средстава остварује у мањем обиму од планираног, сразмерно ће се смањити и планирана средства за поједине радове. Ако буџични токови и јаки ерозиони процеси угрозе насеља, индустријска постројења, магистралне и локалне путеве, додатна средства за изградњу објеката и извршење радова на санирању ових процеса, обезбедиће се из буџета општине, са позиције "сталне буџетске резерве".

4. ОРГАНИЗАЦИЈА ОДБРАНЕ ОД ПОПЛАВА

Органи ЈЛС и друга правна лица приликом обезбеђења заштите од елементарних непогода и других несрећа, приоритетно спроводе превентивне мере заштите у складу са својим надлежностима. Активност виталних система и континуитет у раду (медицинска служба, заштита од пожара, полиција и др.) су врло битни за све време трајања поплава. У оквиру одбране од поплава морају се благовремено предузети одређене активности на комуналној инфраструктури – електричним и водоводним инсталацијама, како би се елиминисала опасност по људске животе и ублажила материјална штета (одговорни у виталним органима унапред дефинишу где, ко и када треба да изврши прекид снабдевања и поновно укључење електричне енергије и инсталација). Одговорни за контролу саобраћаја предузеће хитне и неопходне мере како би се спречило загушење и прекид комуникација, нарочито у време евентуалне евакуације становништва из угроженог подручја. Контрола саобраћаја потребна је за време, пре и после поплава, дакле у свим фазама одбране од поплава.

На основу добијених информација од Републичког хидрометеоролошког завода о падавинама у сливу и нагом порасту водостаја, Штаб за ванредне ситуације процењује степен опасности, активира надлежно људство, потребне мере и механизацију, а ако очекивана поплава превазилази одбрамбене капацитете проглашава ванредну ситуацију. Активирају се Јавна предузећа као субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање, јединица цивилне заштите, водопривредно предузеће у сарадњи са МУП - ом и Ватрогасно спасилачка јединица.

Обзиром да се заштита одбране од поплава у Месним заједницама врши преко - **повереника и заменика повереника**, уколико приликом поплаве средства предвиђена Буџетом општине нису довољна за чишћење водотока, повереници ће преко волонтера и локалног становништва да очисте водотоке и уклоне растиње и препреке које онемогућавају нормални проток воде кроз корито водотока. Повереницима цивилне заштите се налаже да прате стање водотокова на територији своје Месне заједнице и да о било каквом проблему правовремено обавесте локалну самоуправу.

За потребе одбране од поплава укључиће се све фирме које поседују потребну механизацију (багере, утовариваче, моторне пумпе, тракторе, камионе и остало). Активност виталних система и континуитет у раду (медицинска служба, заштита од пожара, полиција и др.) су врло битни за све време трајања поплаве. У оквиру одбране од поплава морају се благовремено предузети одређене активности на комуналној инфраструктури – електричним и водоводним инсталацијама, како би се елиминисала опасност по људске животе и ублажила материјална штета. Одговорни за контролу саобраћаја предузеће хитне и неопходне мере како би се спречило загушење и прекид комуникација, нарочито у време евентуалне евакуације становништва из угроженог подручја. Контрола саобраћаја потребна је у свим фазама одбране од поплава, дакле за време, пре и после поплава.

5. МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ РИЗИКА ОД ПОПЛАВА

Да би у случају поплава све функционисало како треба, потребно је предузети одговарајуће мере пре него што до поплаве дође. Потребно је:

- Проверити исправност система за узбуђивање
- Проверити исправност система за рану дојаву од поплава
- Стручно-оперативни тим за заштиту од поплава треба превентивно да изврши обиласке критичних локација на водотокима другог реда као што су пропусти и мостови, да провере да ли постоје могућа загушења протицајних профила водотокова и предложи предузимање адекватних мера на отклањању уочених недостатака.
- Јавно комунално предузеће "Црница" мора да одржава своје машине у исправном стању, како би биле спремне да се користе у случају одбране од поплава и да одреде лица која би била дежурна у тој ситуацији.
- Потребно је извршити детаљну анализу стања сопствених снага и могућности за предузимање мера одбране од поплава.
- Проверити исправност пумпи за црпљење воде и поправити неисправне
- Именовати поверенике и заменике повереника

- Омогућити редовно информисање и обавештавање становништва о ризицима, опасностима и предузетим мерама

6. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ УЧЕСНИКА И ПРОЦЕНА ШТЕТЕ ОД ШТЕТНОГ ДЕЈСТВА ВОДА II РЕДА

У оквиру Општинске управе Параћин постоји лице које је задужено за евидентирање поплавних догађаја, како контролом на терену, тако и достављањем података од стране повереника о уоченим местима на којима прети могућност поплаве. Евидентирање поплавних догађаја се врши како на водотоцима I реда тако и на водотоцима II реда, као и по пријави штете.

Битно је благовремено обавештавање, а по потреби и алармирање јавности и становништва на угроженом подручју преко локалних медија, јер за кратак временски период становништво мора спремно дочекати наредбу о евакуацији. Главни кораци у операцији спасавања становништва су: идентификација простора који се евакуише, формирање центра за пријем и привремени боравак угрожених, ургентне мере (хитна медицинска помоћ, противпожарна заштита, интервенција комуналних служби у случају прекида снабдевања водом и електричном енергијом) и повратак евакуисаног становништва по налогу Штаба.

Идентификација материјалних штета и њихову процену на поплављеном подручју врше комисије које образује локална самоуправа, а у складу са актом који се уређује јединствена методологија за процену штете од елементарних непогода, а коју доноси Влада РС.

После усвајања од стране Скупштине Општине, овај Годишњи програм мера и радова на смањењу ризика од поплава на територији општине Параћин за 2025. годину објављује се у "Службеном листу општине Параћин".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН

Број:

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Славица Јовановић, дипл. правник**